

Bruxelles, 19.12.2016.
COM(2016) 810 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**Godišnje izvješće za 2016. o provedbi instrumenata Europske unije za financiranje
vanjskog djelovanja 2015.**

{SWD(2016) 456 final}

GLOBALNE OBVEZE

Europa je 2015. bila suočena s novim globalnim izazovima koji se stalno razvijaju. Europska unija (EU) odgovorila je cjelokupnim spektrom svojeg portfelja politika te alatima koji obuhvaćaju diplomatsku, sigurnosnu, financijsku, trgovinsku, razvojnu i humanitarnu suradnju te služe kao pomoć u okviru sveobuhvatnog pristupa usmjerenog na vremenski aspekt.

Tijekom cijele godine EU je i dalje imao vodeću ulogu u međunarodnim nastojanjima da se riješe krize i pruži potpora, posebice u Ukrajini, Siriji, Iraku i Libiji. EU je također sa svojim međunarodnim partnerima neumorno radio na suzbijanju aktivnosti Da'esh.

Tijekom 2015. **EU i njegove države članice i dalje su bili najveći svjetski pružatelj financiranja razvoja** te promicali temeljne europske vrijednosti mira, sigurnosti, održivog razvoja, ljudskih prava i smanjenja siromaštva diljem svijeta te rješavali temeljne uzroke mnogih kriza. Samo je Europska komisija 2015. isplatila **više od 10,3 milijarde EUR službene razvojne pomoći (ODA)**. Tijekom te godine jedanaesti Europski razvojni fond¹ (EDF), u kojemu sredstva za razdoblje 2014. – 2020. iznose 30,5 milijardi EUR, postao je potpuno operativan.

Svjetski trend sve gorih prirodnih katastrofa i katastrofa prouzročenih ljudskim djelovanjem nastavio se i 2015. Europska komisija osigurala je **pomoć u iznosu višem od 1,4 milijarde EUR**, uključujući hranu, sklonište, zaštitu, zdravstvenu skrb i čistu vodu za **više od 120 milijuna ljudi u više od 80 zemalja**.

Usklađenošću politika za razvoj (PCD) EU uzima u obzir razvojne ciljeve u svim svojim politikama za koje je vjerojatno da će utjecati na zemlje u razvoju. Komisija je 2015. objavila peto Izvješće EU-a o PCD-u² u kojem su istaknuta postignuća i preostali izazovi u području PCD-a na razini EU-a i u državama članicama.

Rad za zajedničku budućnost: od milenijskih razvojnih ciljeva do ciljeva održivog razvoja – Program do 2030.

Tijekom 2015. bili smo svjedoci važnih događaja u **međunarodnoj suradnji** u području održivog razvoja, smanjenja siromaštva i rizika od katastrofa. Ta je godina označila završetak **milenijskih razvojnih ciljeva** i omogućila priliku za razmatranje ostvarenog napretka te preostalih izazova.

EU je imao vodeću ulogu u nizu **važnih međunarodnih sporazuma** kojima se kolektivno preinačio smjer međunarodnog razvoja i suradnje u sljedećih 15 godina.

Od 25. do 27. rujna 2015. međunarodna se zajednica okupila u UN-u, u New Yorku kako bi prihvatila smjelu novu viziju održivog razvoja i iskorjenjivanja siromaštva koja sadržava temeljite promjene: „**Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.**”³ te uključuje 17 novih **ciljeva održivog razvoja**.

¹ https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-funding-and-procedures/where-does-money-come/european-development-fund_en

² SWD(2015) 159 final, 3.8.2015.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

Sastanak na vrhu UN-a u rujnu bio je vrhunac dugotrajnog i uključivog međuvladinog pregovaračkog procesa u kojem je EU imao vodeću ulogu. Komunikacija Komisije o globalnom partnerstvu⁴ te kasniji zaključci Vijeća⁵ dokaz su konstruktivnog angažmana EU-a.

Prije sastanka na vrhu, na trećoj **konferenciji Ujedinjenih naroda (UN) o financiranju razvoja** u Adis Abebi u srpnju 2015. usuglašen je sveobuhvatni paket sredstava za provedbu Programa do 2030. Akcijskim planom iz Adis Abebe (AAAA) uspostavljen je novi model održivog razvoja u čijem je središtu dobro upravljanje, a naglasak je stavljen na odgovornosti za sve, primat nacionalnog djelovanja, uključujući mobilizaciju resursa, važnost poticajnih politika, ulogu privatnog sektora i predanost usklađenosti politika.

Službena razvojna pomoć (ODA) i dalje će imati važnu ulogu, a u svibnju 2015. EU je preuzeo ambicioznu kolektivnu obvezu ostvarivanja UN-ova cilja u pogledu ODA-e od 0,7 % bruto nacionalnog dohotka (BND) u roku iz Programa do 2030. To uključuje posebnu obvezu pružanja 0,15 – 0,20 % ODA-e/BND-a najslabije razvijenim zemljama u kratkom roku te postizanja 0,20 % u roku iz Programa do 2030.⁶ Međutim, ODA je samo mali dio područja financiranja razvoja. U skladu s AAAA-om djelovanja EU-a nadilaze ODA-u i pomažu povezati pomoć, ulaganja, trgovinu, mobilizaciju domaćih resursa i dobrih politika.

Privatni sektor također je bitan čimbenik za uspješnu **provedbu Programa do 2030.** Komisija podržava sudjelovanje privatnog sektora u razvoju od 2014. provedbom Komunikacije „Snažnija uloga privatnog sektora u postizanju uključivog i održivog rasta u zemljama u razvoju”⁷.

Komisija je 2015. promicala strukturirani dijalog s privatnim sektorom u okviru ključnih događaja kao što su Forum za razvojnu politiku, događaj za privatni sektor koji je održan tijekom Konferencije o financiranju razvoja u Adis Abebi te stručna skupina s državama članicama.

Smanjenje rizika od katastrofa

Na Trećoj svjetskoj konferenciji o smanjenju rizika od katastrofa koja je održana u ožujku 2015. države članice UN-a donijele su Okvir za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015. – 2030. iz Sendaija koji je potvrdila Opća skupština UN-a. Kao prvi od sporazuma o razvoju nakon 2015. Okvir iz Sendaija osnova je za program održivog razvoja u kojem se uzima u obzir rizik od katastrofa i nastoji postići otpornost na taj rizik.

Revidirana europska politika susjedstva

Europska komisija i Visoki predstavnik Europske unije za vanjske poslove donijele su zajedničku komunikaciju „Ususret novoj europskoj politici susjedstva” u kojoj se predlažu

⁴ http://ec.europa.eu/europeaid/communication-global-partnership-poverty-eradication-and-sustainable-development-after-2015_en

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2015/05/26-fac-dev-council-conclusions-global-partnership/>

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9144-2015-INIT/hr/pdf>

⁷ COM(2014) 263 final, 13.5.2014.

načini na koje EU i njegovi susjedi mogu graditi učinkovitija partnerstva u susjednim državama, osigurava strateški okvir i utvrđuje stabilizacija kao glavni politički prioritet.

Srednjoročna strategija za politiku proširenja EU-a

Čvrsta perspektiva članstva u EU-u i dalje potiče promjenu i temelj je stabilnosti te sigurnosti u zemljama jugoistočne Europe. Europska komisija 10. studenoga 2015. odredila je **srednjoročnu strategiju za politiku proširenja EU-a** kojom je obuhvaćeno razdoblje trajanja mandata ove Komisije. U toj se strategiji daju jasne smjernice te se izlažu okvir i alati za potporu zemljama na koje se ona odnosi pri rješavanju ključnih pitanja i ispunjenju zahtjeva pristupnog procesa.

Nakon Sporazuma iz Cotonoua

EU i njegove države članice imaju dugogodišnje odnose s **afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama (AKP)**. Trenutačni sporazum s našim partnerima iz AKP-a, **Sporazum iz Cotonoua**, sklopljen je za razdoblje od 2000. do 2020., uključuje 78 partnerskih zemalja i obuhvaća političku suradnju, razvojnu suradnju te gospodarsku i trgovinsku suradnju.

Europska komisija i Visoki predstavnik Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku 2015. pokrenuli su zajednički savjetodavni dokument⁸ o rezultatima trenutačnog sporazuma i mogućim načinima djelovanja nakon 2020. Javno savjetovanje završilo je u prosincu 2015., a ishodi će pomoći oblikovati budućnost tog važnog partnerstva.

Ravnopravnost spolova

Vijeće je u listopadu 2015. prihvatilo novi **akcijski plan za ravnopravnost spolova (GAP)** „Promijeniti život djevojčica i žena putem vanjskih odnosa EU-a 2016. – 2020.”⁹ Cilj je ove ambiciozne inicijative osigurati snažnije vodstvo u okviru Komisije i promicati strateški pristup u kojem se kombiniraju više ulaganja, bolja koordinacija i podijeljena odgovornost.

Djelovanje EU-a: ravnopravnost spolova

Iznos od oko 6,5 milijardi EUR iz godišnjeg proračuna EU-a obuhvaćenog ovim izvješćem usmjeren je na ravnopravnost spolova kao važan ili glavni cilj. Komisija diljem svijeta podupire aktivnosti kojima se izravno rješavaju pitanja neravnopravnosti spolova, uključujući programe za ukidanje genitalnog sakaćenja žena, smanjenje nasilja nad ženama i djevojčicama, poboljšanje pristupa žena produktivnim resursima kao što je zemljište te smanjenje broja dječjih brakova.

Održiva energija i klimatske promjene

U ambicioznom programu UN-a za održivi razvoj klimatske promjene prepoznate su kao „jedan od najvećih izazova našega doba” te se navodi da „njihovi negativni učinci onemogućuju zemljama da ostvare održivi razvoj”¹⁰. Program do 2030. uključuje posebni cilj

⁸ JOIN(2015) 33 final, 6.10.2015.

⁹ SWD(2015) 182 final, 21.9.2015.

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, točka 14. dokumenta „Promijeniti svijet: program održivog razvoja do 2030.”

održivog razvoja povezan s hitnim djelovanjem u cilju borbe protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka.

Na **konferenciji o klimatskim promjenama u Parizu (COP21)** u prosincu 2015. godine 195 zemalja donijelo je prvi univerzalni i pravno obvezujući globalni dogovor o klimi kojim su obuhvaćene sve zemlje. Pariškim sporazumom¹¹ utvrđuje se globalni akcijski plan za izbjegavanje opasnih klimatskih promjena ograničavanjem globalnog zatopljenja na niže od 2°C. EU je bio među predvodnicima tog međunarodnog angažmana i bio je prvo veliko gospodarstvo koje je podnijelo svoj planirani doprinos novom sporazumu u ožujku 2015.

EU je preuzeo obvezu da najmanje 20 % svojeg proračuna za razdoblje 2014. – 2020. potroši na djelovanja povezana s klimatskim promjenama¹² te udvostručuje svoju potrošnju u pogledu biološke raznolikosti u zemljama u razvoju.

Djelovanje EU-a: Održiva energija za sve

Energija je ključni pokretač uključivog i održivog rasta. Od 2014. do 2020. godine 3,5 milijardi EUR bespovratnih sredstava EU-a bit će kombinirano s drugim izvorima financiranja kako bi se podržala ulaganja u održivu energiju u partnerskim zemljama u iznosu do 30 milijardi EUR.

Ljudska prava i dobro upravljanje

EU je u lipnju 2015. ponovno potvrdio svoju političku predanost strateškom okviru za ljudska prava i demokraciju iz 2012.¹³ te donio **novi Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju** za razdoblje 2015. – 2019.¹⁴ U Akcijskom planu opći ciljevi zaštite i promicanja ljudskih prava te potpore demokratskim procesima diljem svijeta preoblikovani su u konkretne ciljeve i ciljana djelovanja.

GLOBALNO DJELOVANJE

Snažna povezanost **razvoja i migracija** potvrđena je uključivanjem migracija u Program održivog razvoja do 2030. U Programu do 2030. prisilno raseljavanje također je navedeno kao ključni čimbenik koji prijeti zaustavljanju nedavno ostvarenog napretka u razvoju.

Na **sastanku na vrhu u Valletti** u studenome 2015. okupili su se čelnici država i vlada Europe i Afrike kako bi ojačali suradnju te razmotrili izazove i prilike povezane s migracijama i mobilnosti uravnoteženim pristupom te u bliskom partnerstvu država podrijetla, tranzita i odredišta.

Na sastanku na vrhu u Valletti pokrenut je **Krizni uzajamni fond** (1,8 milijardi EUR) za stabilnost i borbu protiv glavnih uzroka nezakonite migracije i raseljavanja u Africi.¹⁵ Uzajamni fond fleksibilan je komplementaran instrument za postojeću razvojnu suradnju EU-a u toj regiji, a cilj mu je pružanje potpore učinkovitoj provedbi obveza iz Vallette u trima zemljopisnim područjima (Sahel / jezero Čad, Rog Afrike, sjeverna Afrika).

¹¹ Donošenje Pariškog sporazuma: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>

¹² COM (2011) 500 final, 29.6.2011. i Zaključci Vijeća 37/13, 8.2.2013.

¹³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf

¹⁴ https://eeas.europa.eu/human_rights/docs/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en.pdf

¹⁵ C(2015) 7293 final, 20.10.2015.

Tijekom 2015. još se više nastojalo pružiti potporu zemljama koje snose najveći teret izbjegličke krize prouzročene **neprestanim sukobom u Siriji**, posebice povećanim financiranjem regionalnog uzajamnog fonda EU-a kao odgovora na sirijsku krizu te razradom ciljanih sporazuma o suradnji (paktovi) s Libanom i Jordanom. Taj je fond sada jedan od glavnih instrumenata EU-a za rješavanje krize u pogledu prisilnog raseljavanja u regiji.

Regionalni uzajamni fond EU-a otvoren je i za sve druge međunarodne donatore. U izmjeni odluke o osnivanju objašnjeno je da su interno raseljene osobe u Iraku koje bježe od regionalne krize skupina korisnika fonda te je osigurana veća fleksibilnost za pružanje potpore pogođenim zemljama izvan sirijskog susjedstva. To proširenje uključuje pružanje potpore zemljama zapadnog Balkana koje nisu članice EU-a.

Osim toga, na sastanku na vrhu EU-a i Turske održanom 29. studenoga 2015. EU i Turska donijeli su zajedničku izjavu koja je uključivala plan za mobilizaciju znatnih financijskih sredstava kako bi se pomoglo Turskoj u njezinim nastojanjima da primi sirijske izbjeglice. U tom kontekstu Europska komisija uspostavila je Instrument za izbjeglice u Turskoj za koordiniranje mobilizacije iznosa od 3 milijarde EUR iz proračuna EU-a i doprinosa država članica.

Djelovanje EU-a: Sirija

Primjerice, projektom „Stvaranje puta ka brzom oporavku Sirije s pomoću obrazovanja” poboljšao se pristup obrazovanju za dva milijuna djece u otprilike 3 000 škola u šest sirijskih pokrajina u školskim godinama 2013./2014. i 2014./2015. Zdravstveno obrazovanje i psihosocijalna potpora osigurani su u 180 škola; 100 škola je obnovljeno, a 200 000 djece imalo je pristup programu za samostalno učenje. 1 500 učitelja osposobljeno je za rad s djecom s posebnim potrebama.

Migracije i mobilnost

Europska komisija 13. svibnja 2015. donijela je **Europski migracijski program**¹⁶, u kojem su iznesena ključna načela i djelovanja u tom području za razdoblje 2015. – 2020. Kao jedan od deset političkih prioriteta Komisije predsjednika Junckera taj program nudi ambiciozan i sveobuhvatan plan za bolje upravljanje migracijama, i sada i dugoročno. Njegova su četiri stupa snažna zajednička politika za azil, borba protiv trgovine ljudima i sprječavanje nezakonitih migracija, upravljanje vanjskim granicama te nova politika o zakonitoj migraciji.

Migracije su ključno pitanje u odnosima EU-a i zemalja u njegovu neposrednu susjedstvu, posebice na jugu i sjeveru, od kojih su mnoge izvorišta migracija ili tranzitne zemlje. U tim zemljama znatna pomoć EU-a usmjerena je na upravljanje migracijama, promicanje stabilnosti i rješavanje temeljnih uzroka migracija jačanjem otpornosti ranjivog stanovništva, gospodarskim razvojem i podupiranjem boljeg upravljanja.

Dijalozi o migracijama s afričkim partnerskim zemljama ojačani su i produbljeni, posebice u okviru **Khartoumskog i Rabatskog migracijskog procesa** te u okviru **Dijaloga Afrike i EU-a o migracijama i mobilnosti**.

¹⁶ COM(2015) 240 final, 13.5.2015.

Razvoj, mir i sigurnost

Održivi razvoj ne može se postići bez mira i sigurnosti, a održivi mir ne može se postići bez razvoja. Rješavanje pitanja sigurnosti i razvoja zahtijeva primjenu svih instrumenata EU-a i važan je dio sveobuhvatnog pristupa EU-a.

Tijekom 2015. EU je radio na Zajedničkoj komunikaciji za strateški okvir na razini EU-a za potporu reformi sigurnosnog sektora¹⁷ kojim se osigurava usklađena politika za sinergijski pristup kratkoročnim i dugoročnim aktivnostima kao što su misije zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) te dugoročna razvojna djelovanja EU-a u području sigurnosti.

Zajednička komunikacija „Izgradnja kapaciteta kao potpora sigurnosti i razvoju” donesena je 2015.¹⁸ Kratkoročno, u prvi plan stavljaju se konkretni pilot-projekti. Dugoročno, razvit će se okviri politika i aranžmani za financiranje usmjereni na sve relevantne dionike (civilne i vojne).

Krajem 2015. EU je provodio 18 civilnih i vojnih misija i operacija ZSOP-a, od kojih su dvije vojne operacije uspostavljene 2015.; operacijom EUNAVFOR MED SOPHIA pridonosi se sprječavanju poslovnog modela mreža za krijumčarenje ljudi i trgovinu ljudima na južnom središnjem Sredozemlju, a operacija EUMAM CAR usmjerena je na pružanje vojnih savjeta i pomoći nadležnim tijelima Srednjoafričke Republike.

EU je 2015. nastavio ulagati i razvijati kapacitete za sprječavanja sukoba te sustava za rano upozoravanje, što je znatno troškovno učinkovitije nego intervencije nakon krize.

EUROPSKA GODINA ZA RAZVOJ 2015.

Provedena pod sloganom „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”, Europska godina za razvoj 2015. bila je pravodobna i uspješna kampanja. Bila je to prva europska godina u povijesti posvećena temi vanjskih odnosa, a nastupila je u trenutku donošenja važnih globalnih odluka.

Europska godina za razvoj 2015. bio je instrument kojim se europskim građanima omogućilo da bolje razumiju kako pomoć EU-a mijenja živote i zajednice diljem svijeta. Diljem EU-a održano je ukupno 3 828 događaja povezanih s Europskom godinom za razvoj 2015. u kojima je sudjelovalo više od 1,9 milijuna ljudi.

ODGOVORNOST I REZULTATI

Svaki euro potrošen za potporu našim partnerskim zemljama mora ostvariti najbolji mogući učinak. Službe Europske komisije 26. ožujka 2015.¹⁹ objavile su **Okvir EU-a za rezultate međunarodne suradnje i razvoja** kojim se jača sposobnost Komisije da prati konkretne rezultate djelovanja na terenu koje financira EU i izvješćuje o njima. On je dio ukupne politike Komisije u pogledu povećanja usmjerenosti na rezultate djelovanja EU-a. Službe Komisije prvo su izvješće na temelju okvira za rezultate²⁰ objavile 2016. Radni dokument službi priložen ovoj Komunikaciji drugo je izvješće. Od sada Komisija će godišnje

¹⁷ JOIN(2016) 31 final, 5.7.2016.

¹⁸ JOIN(2015) 17 final, 28.4.2015. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX:52015JC0017>

¹⁹ SWD(2015) 80 final, Uspostava okvira EU-a za rezultate međunarodne suradnje i razvoja

²⁰ SWD (2016) 255, Prvo izvješće o odabranim rezultatima međunarodne suradnje i razvoja EU-a

izvješćivati o rezultatima djelovanja koje financira EU u područjima politike suradnje i razvoja i uspoređivati ih s ukupnim rezultatima razvoja.

Djelovanje EU-a: ključni rezultati 2015.

Neki su od istaknutih rezultata ostvarenih u okviru projekata i programa koji su završili od sredine 2014. do sredine 2015. sljedeći:

dobro upravljanje: pružena je potpora četirima slobodnim i pravednim izborima;

sprječavanje sukoba, izgradnja mira i sigurnost: 404 000 ljudi ostvarilo je korist od programa za potporu civilnoj izgradnji mira nakon sukoba i/ili sprječavanju sukoba;

održiva poljoprivreda, sigurnost hrane i prehrana: 5 025 000 žena i djece mlađe od 5 godina ostvarilo je korist od programa povezanih s prehranom, čime se pomoglo u smanjenju smrtnosti djece;

energija: izgrađeno je ili obnovljeno 2 600 km vodova za prijenos/distribuciju električne energije;

obrazovanje: 10 635 000 djece upisano je u osnovnu školu, 7 603 000 djece upisano je u srednju školu i osposobljeno je 175 000 učitelja;

zdravlje: stručno zdravstveno osoblje bilo je prisutno na 8 104 000 porođaja, čime se pomoglo u smanjenju smrtnosti majki;

prirodni resursi, okoliš i klimatske promjene: upravljalo se s 3 951 000 hektara zaštićenih područja kako bi se osigurala biološka raznolikost i očuvala prirodna baština;

promet: pristup cestama koje su prohodne u svim godišnjim dobima osigurana je za 8 905 000 ljudi;

zapošljavanje i socijalna zaštita: 195 000 ljudi ostvarilo je korist od programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ili programa za razvoj vještina namijenjenih poboljšanju zapošljavanja, produktivnosti i konkurentnosti;

razvoj trgovine i privatnog sektora: 10 000 poduzeća ostvarilo je pristup kreditima za poticanje ulaganja i izbjegavanje rizika.

GLOBALNA POSTIGNUĆA

Jačanje partnerstva Afrike i EU-a

Osim na temelju **Sporazuma iz Cotonoua**, napredak u odnosima Afrike i EU-a ostvaren je i u okviru zajedničke strategije Afrike i EU-a tijekom važnog **sastanka Afrike i EU-a u Bruxellesu 22. travnja 2015.** koji je okupio kolegije iz Komisije Afričke unije i Europske komisije. Na tom sedmom sastanku kolegija raspravljalo se o nizu tema, uključujući mir i sigurnost; demokraciju, dobro upravljanje i ljudska prava; ljudski razvoj; održiv i uključiv razvoj; rast i kontinentalnu integraciju te globalna i nova pitanja.

Godina 2015. bila je važna i u pogledu suradnje na terenu s Komisijom Afričke unije za koje je osigurana veća financijska potpora u okviru instrumenta mirovne pomoći za Afriku (APF-a) i Panafričkog programa.

Mir i sigurnost velik su izazov za razvoj i suradnju u Africi. U tom je kontekstu Komisija naporno radila na pronalasku političkog rješenja u **Burundiju** te su pokrenuti postupci savjetovanja u skladu s člankom 96. Sporazuma o partnerstvu između AKP-a i EU-a.

Jedanaesti **dijalog o ljudskim pravima** Afričke unije i EU-a održao se 24. studenoga 2015. u Kigaliju, Ruanda. Obje su strane ponovno naglasile svoju predanost promicanju i zaštiti ljudskih prava te suradnji u pogledu djelotvorne provedbe kontinentalnih i međunarodnih instrumenata za ljudska prava.

Ebola

Odgovor EU-a na **epidemiju ebole** nastavio se i 2015. Dodatna je proračunska potpora odobrena **Liberiji** (31 milijun EUR) i **Sijeri Leone** (43 milijuna EUR) kako bi se ublažio gospodarski učinak epidemije i državama osigurala sredstva za stabilizaciju državnih financija. U okviru programa pokrenuti su brojni strateški projekti kojima se povezuju humanitarna pomoć i razvoj, uključujući jačanje zdravstvenih sustava i otpornosti životnih sredstava u **Gvineji** te pristup vodi u školama u **Liberiji**. Prvi su programi za oporavak pokrenuti i u **Gvineji** (u području zdravlja) i u **Liberiji** (u području obrazovanja i energije).

Na globalnoj su razini službe Europske komisije i Europska služba za vanjsko djelovanje organizirale **međunarodnu konferenciju o eboli na visokoj razini** održanu 3. ožujka 2015. Konferencijom se pridonijelo održavanju dinamike i usmjerenosti na nastavak borbe protiv te bolesti. Do kraja godine sve su tri države zahvaćene ebolom bile na putu iskorjenjivanja te bolesti.

Glavna uprava za istraživanje i inovacije te Inicijativa za inovativne lijekove uložile su otprilike 240 milijuna EUR putem hitnih poziva na podnošenje projekata za rješavanje epidemije virusa ebole²¹. Svi su projekti započeti od kraja 2014. do početka 2015.

Potpota Somaliji

Zajednička **donatorska konferencija EU-a i UNHCR-a o Somaliji** održana je 21. listopada 2015. u Bruxellesu. Somalija ima jednu od najvećih raseljenih zajednica na svijetu s 1,1 milijunom interno raseljenih osoba i gotovo jedim milijunom izbjeglica iz Roga Afrike. Na konferenciji je mobilizirana međunarodna potpora za poboljšanje života somalijskih izbjeglica i raseljenih osoba u iznosu od 94 milijuna EUR doniranih taj dan, od čega će 60 milijuna EUR EU namijeniti dvama ciljanim djelovanjima.

Djelovanje EU-a: somalijske izbjeglice

Programom vrijednim 50 milijuna EUR započetim 2015. pomoći će se pri **upravljanju povratkom dobrovoljnih povratnika** u Somaliju iz Kenije, Jemena i Europe te poboljšati pravni okvir za interno raseljene osobe, izbjeglice i povratnike, povećati pristup osnovnim službama i stvoriti realistične mogućnosti za bolje uvjete života.

EU će istodobno financirati program vrijedan 10 milijuna EUR kojim će se sjevernoj Keniji omogućiti da osigura pomoć i bolje životne prilike **izbjeglicama koje se ne mogu vratiti** te njihovim zajednicama domaćinima.

²¹ <http://ec.europa.eu/research/health/index.cfm?pg=area&areaname=ebola>

Nada za Srednjoafričku Republiku

U okviru **Međunarodne konferencije o Srednjoafričkoj Republici** od 26. svibnja 2015. Europska unija povećala je pomoć za 72 milijuna EUR i određene su države preuzele obvezu doniranja ukupnog iznosa od 29 milijardi EUR **uzajamnom fondu Bêkou** koji je uspostavio EU²².

O brzini i djelotvornosti prvog uzajamnog fonda EU-a, fonda *Bêkou*, svjedoči šest novih projekata kojima je pokazano kako EU može brzo mobilizirati svoju energiju i instrumente.

Djelovanje EU-a: projekt uzajamnog fonda *Bêkou* za zdravlje

Projektom uzajamnog fonda *Bêkou* za zdravlje nastoji se osigurati pristup osnovnim zdravstvenim uslugama za milijun ljudi u narodu kojemu je većina zdravstvene zaštite i zdravstvenih usluga narušena. Tijekom 2015. projektom je osiguran pristup osnovnim zdravstvenim uslugama za 450 000 izravnih korisnika.

Sahel

Tijekom 2015. EU je dodijelio financijska sredstva u iznosu od 216 milijuna EUR za borbu protiv krize zbog nestašice hrane i manjkave prehrane u **devet zemalja Sahela**. Česte krize u Sahelu narušile su otpornost najsiriromašnijih osoba koje su katkad prisiljene seliti se u potrazi za boljim uvjetima života.

Kriznim uzajamnim fondom za Afriku, uspostavljenim nakon sastanka na vrhu u Valletti 2015., pružat će se pomoć najnestabilnijim i najranjivijim državama u Africi, uključujući države u regiji Sahel i području oko jezera Čad.

Zapadni Balkan i Turska

Europska komisija donijela je srednjoročnu strategiju proširenja 10. studenoga 2015.²³ Komisija je potvrdila snažnu usmjerenost na načelo „temeljna pitanja prije svega” tijekom postupka pristupanja, u okviru kojeg su osnovna pitanja vladavina prava, temeljna prava, jačanje demokratskih institucija, uključujući reformu javne uprave, te gospodarski razvoj i konkurentnost. Komisija i dalje nastoji osigurati da zemlje obuhvaćene proširenjem u prvi plan stave reforme u navedenim ključnim područjima.

Zapadni Balkan: program povezanosti

Na zapadnom Balkanu povezanost je u središtu nastojanja Komisije da promiče integraciju u pojedinačnim zemljama i integraciju s EU-om. EU je odvojio iznos do jedne milijarde EUR za investicijske projekte u području povezanosti i tehničku pomoć u razdoblju 2014. – 2020. Tijekom 2015. EU je osigurao 200 milijuna EUR za sufinanciranje deset prioritarnih projekata vrijednih 600 milijuna EUR, uključujući intermodalni terminal, dva mosta i tri željeznička projekta, kao i energetske interkonektore te jačanje sustava prijenosa električne energije u regiji.

²² Na jeziku sango, koji govori većina ljudi u Srednjoafričkoj Republici, *bêkou* znači nada.

²³ COM(2015) 611 final, 10.11.2015.

Europsko susjedstvo

Zajednička komunikacija „**Ususret novoj europskoj politici susjedstva**” donesena je 18. studenoga 2015.²⁴ Ona je uslijedila nakon Zajedničkog savjetodavnog dokumenta²⁵ izdanog 4. ožujka 2015. i naknadnog javnog savjetovanja za koje je zaprimljeno više od 250 pisanih doprinosa.

Prioriteti od zajedničkog interesa za EU i njegove partnere uključuju: dobro upravljanje, demokraciju, vladavinu prava i ljudska prava; gospodarski razvoj za stabilizaciju; povezanost, energiju i klimatske promjene; sigurnost; migraciju i mobilnost.

Ukrajina: jačanje vladavine prava

Ukrajina je 2015. znatno napredovala u području pravosuđa i borbe protiv korupcije donošenjem novog zakonodavstva, uključujući zakon „o pravu na pravično suđenje” i zakon o „državnom odvjetništvu”. S pomoću EU-a započeta je provedba Strategije za reformu sektora pravosuđa 2015. – 2020. te je uspostavljen Nacionalni ured za borbu protiv korupcije sa 70 detektiva zaposlenih putem otvorenih natječaja.

Azija, Srednja Azija i Pacifik

Nepal je pogodio razoran **potres magnitude 7,8 stupnjeva** 25. travnja 2015. i još jedan snažan potres u svibnju. Europska unija odmah je reagirala na tu katastrofu dodjelom šest milijuna EUR za odgovor na hitne situacije. Poslije toga dodijelila je 16,6 milijuna EUR proračunske potpore kako bi vladi Nepala omogućila dodatne odgovore na hitne situacije te obnovu.

Djelovanje EU-a: oporavak i obnova Nepala

Kao reakciju na razorne potrese EU je uspostavio program djelovanja **Nepala i EU-a za oporavak i obnovu** (NEARR) na Međunarodnoj konferenciji o obnovi Nepala održanoj u lipnju 2015. Financiranje tog programa uključuje proračunsku potporu u iznosu od 100 milijuna EUR i pet milijuna EUR za dodatne mjere. Program NEARR pripremljen je u rekordnom roku i služi kao potpora vladi Nepala u postupku oporavka i obnove: „Kampanja za izgradnju novog Nepala”.

Intervencije koje financira EU u **Afganistanu** 2015. obuhvaćale su hitnu medicinsku skrb, hranu i vodu za piće, zaštitu, sklonište, odvodnju, promicanje higijene i pomoć za život osobama pogođenima sukobom i prirodnim katastrofama te posebice raseljenim osobama. Nadalje, 26. listopada potres magnitude 7,5 stupnjeva pogodio je glavni grad provincije Badakhshan u sjeveroistočnom Afganistanu te utjecao na 12 provincija diljem zemlje. Ukupna je humanitarna pomoć EU-a 2015. iznosila 40 milijuna EUR, uključujući dodatnih 12 milijuna EUR dodijeljenih u prosincu za rješavanje sve većih humanitarnih potreba. Ta je potpora dodijeljena tijekom drastičnog pojačanja sukoba u zemlji.

Djelovanje EU-a: sigurnost hrane u Afganistanu

²⁴ JOIN(2015) 50 final, 18.11.2015.

²⁵ JOIN(2015) 6 final, 4.3.2015.

Tijekom 2014. i 2015. EU je sudjelovao u podučavanju 540 žena o načinu uzgoja povrća i mahunarki radi smanjenja pothranjenosti i povećanja potrošnje raznolike i zdrave hrane. Otprilike 900 obitelji u provincijama Bamiyan i Ghor dobilo je potporu za stjecanje novih vještina primjenjivih i dugo nakon završetka projekta.

Latinska Amerika i Karibi

Drugi sastanak na vrhu EU-a i **Zajednice latinskoameričkih i karipskih država (CELAC)** održan je 10. – 11. lipnja 2015. u Bruxellesu, a glavna je tema bila „Oblikovanje naše zajedničke budućnosti: rad na uspješnim, povezanim i održivim društvima za naše građane”. Na sastanku je potpisan Regionalni indikativni program EU-a i karipskih država za razdoblje 2014. – 2020. u vrijednosti od 346 milijuna EUR. Dvoregionalni akcijski plan ažuriran je te su dodana dva nova poglavlja o visokom obrazovanju i sigurnosti građana.

Istodobno sa sastankom na vrhu održan je i **poslovni sastanak na vrhu EU-a i CELAC-a** o temi „Europa, Latinska Amerika i Karibi: promicanje uključivog i održivog razvoja jačanjem uloge malih i srednjih poduzeća”. EU je osnovni strani ulagač u regiju CELAC i njezin drugi trgovinski partner.

Znanost, istraživanje i tehnologija prva su točka Akcijskog plana EU-a i CELAC-a²⁶ izrađenog nakon povezanog sastanka na vrhu održanog 2015. Dijalogom o znanosti, istraživanju, tehnologiji i inovaciji putem „Zajedničke inicijative Europske unije i Latinske Amerike za istraživanje i inovacije”, uspostavljenim u ožujku 2011., konsolidirat će se suradnja EU-a i CELAC-a.

²⁶ http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/eu-celac_action_plan_2015.pdf